

Kunnskapsdepartementet (KD)
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref:

Oslo, 16.06.2014
Vår ref: Tormod Skjerve/ 14-16124

Høring - Forslag til endringer i privatistavgiften

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet av 22.05.14 med en begrenset høring på forslag til endringer i privatistavgiften.

Hovedorganisasjonen Virke har følgende standpunkt:

- **Privatistordningen gir så stor samfunnsmessig gevinst at avgiften bør holdes på dagens nivå og ordningen med indeksregulering videreføres**
- **Hvis privatisteksamen fortsatt subsidieres, bør det innføres gebyr ved manglende oppmøte**
- **Hvis full kostnadsdekning for fylkeskommunene legges til grunn må 1) kostnadskalkylen offentliggjøres, 2) avgiften differensieres etter type eksamen og 3) ikke skape unødig byråkrati ved å dele opp forbedringsatsen etter antall ganger**

Samfunnsgevinst

Virke mener den største svakheten i departementets forslag til endringer i privatistavgiften er det usedvanlig smale perspektivet som legges til grunn og som bare tar hensyn til fylkeskommunenes økonomi.

Departementet skriver selv i høringsbrevet om viktigheten av at flest mulig som ønsker det får muligheten til å ta høyere utdanning. I tillegg vil vi påpeke at privatistordningen gir mulighet for mange til omskolering, f.eks. ved yrkesskade eller endrede kompetansebehov i arbeidslivet. Bjørknes Privatskole som er en stor aktør med over 2000 privatister, opplyser at ca. 50 % av privatistene ikke har studiekompetanse og tar nye fag for å komme videre i det formelle utdanningssystemet. Dette er etter Virkes oppfatning meget god samfunnsøkonomi, noe også Stortinget gjentatte ganger har slått fast. Det viser en ordening som i høy grad bidrar til å knytte sammen læringsvei og karrierevei, og til å oppnå nasjonale utdannings- og kompetansepolitiske mål.

På denne bakgrunn deler vi derfor ikke departementets konklusjon om at "kostnaden bør ligge på den enkelte privatist". Privatistordningen er et utdanningspolitisk virkemiddel som bør behandles på lik linje med andre virkemidler og finansieres gjennom en deling mellom stat, forvaltningsorgan og individ.

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

Bekymringen for at privatistordningen "uthuler formålet med den ordinære opplæringen" har vært til stede helt fra ordningen ble opprettet. Men som tidligere diskusjoner også har påpekt, er det alt for enkelt bare å bruke antallet privatister som indikator for bekymringen. Det er viktig å se bak tallene på privatistenes ulike begrunnelser og formål for å vurdere privatistordningens forhold til den ordinære opplæringen.

Gebyr ved manglende oppmøte

Virke støtter innføring av gebyr ved manglende oppmøte under den forutsetning at plassen er subsidiert. Hvis det derimot er full kostnadsdekning gjennom privatistavgiften, er i prinsippet kostnadene til eksamen allerede dekket.

Privatistavgiften

Virke ønsker at avgiften holdes på nåværende nivå, og indeksreguleres årlig slik dagens praksis er. I tillegg til den samfunnsøkonomiske gevinsten vi har beskrevet ovenfor, vil vi peke på det sosiale aspektet. Mange som tar de nødvendige eksamener for å oppnå generell studiekompetanse som privatist, har av sosiale årsaker ikke fått tatt disse tidligere. Med departementets forslag til nye avgiftssatser vil kostanden bli kr. 10.000.- som førstegangsprivatist (i dag 3.670.-) og kr. 20.000.- som forbedringsprivatist (i dag 7.520.-)

Hvis departementet legger prinsippet om at fylkeskommunen skal ha dekket sine kostnader til grunn, må det opplyses om hvilke kostnadsfaktorer som legges til grunn og hvor mye de utgjør. At fylkeskommunene melder om utgifter på mellom kr. 400.- og kr. 2.500.- per privatist, gir for det første en følelse av at her kan det være brukt ulike beregningsmetoder, og for det andre er spriket så stort at departementets forslag om å bruke en felles sats for å sikre kostnadsdekning virker ganske urimelig.

I høringsbrevet skiller departementet mellom fem ulike typer eksamen. Virke mener at hvis prinsippet om kostnadsdekning skal gjøres gjeldende, så må avgiften differensieres tilsvarende slik at den reflekterer de ulike kostnadene for de fem ulike typene eksamen. Det er urimelig å forlange at en kandidat som tar den minst kostnadskrevene eksamen skal pålegges å finansiere andre kandidaters mer kostnadskrevene eksamener.

Avslutningsvis vil vi påpeke at vi ikke ser grunn til å ha ulike satser for forbedringsprivatist 1-2-3. Vi snakker her om et så lite antall at en kost-nytte beregning klart tilsier bare en sats.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Inger Lise Blyverket
Leder arbeidslivspolitik

Tormod Skjerve
Seniorrådgiver